Riktlinje för produkt- och materialval

Skapad: 2008-02-26

Uppdaterad: 2026-10-01

locum.

VÅRDEN FÖR VÅRDEN

Region Stockholm

Informationssäkerhetsklass: K1

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

Innehåll

1 Inledning ... 3

2 Dokumentation och val av material och produkter ... 3

3 Konsulter och entreprenörers ansvar ... 3

3.1 Projektering ... 4

3.2 Produktion ... 4

4 Registrering av material och produkter ... 6

4.1 Prioriteringsordning ... 7

4.2 Produkter som saknar bedömning ... 7

4.3 Produkter som kräver ombedömning ... 7

4.4 Produkter som får sänkt betyg ... 8

4.5 Avsteg och undantag ... 8

4.5.1 Specifika ämnesgrupper ... 8

4.5.2 Avvikelserapport ... 8

5 Miljöbyggnad ... 10

6 Rutin för projekt som utförs inom Byggserviceavtalet ... 11

Informationssäkerhetsklass: K1

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

1 Inledning

”Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård skall kunna ges.”[1]

Standardisering av lokaler, rumsfunktioner och tekniklösningar medför effektivare och säkrare vård, samt långsiktigt hållbara, robusta och ändamålsenliga vårdfastigheter.

Styrdokument fastigheter[2] är styrmedel för att säkerställa lokaler för god vård – att lagkrav följs, att krav avseende patientsäkerhet uppfylls och att arbetsmiljön i lokalen är god – en gemensam standard som ska gälla för fastigheter förvaltade av Locum. Styrdokumenten kan även tillämpas för inhyrda lokaler.

Riktlinje för produkt- och materialval innehåller de krav som ställs på vilka material och produkter som byggs in i Locums fastigheter. Dokumentet riktar sig främst till projektörer och entreprenörer som arbetar i Locums byggprojekt.

Vänligen kontakta Locums miljöcontroller (MC) vid frågor gällande Riktlinje för produkt- och materialval.

2 Dokumentation och val av material och produkter

Locum använder Byggvarubedömningen (BVB) som loggbok för att dokumentera de material och produkter som är fast monterade i nyproducerade och befintliga byggnader. Det är även BVBs kriterier som gäller för bedömning av produkters kemiska innehåll och miljöpåverkan.

Detta dokument är styrande vid val av material och produkter och omfattar samtliga produktkategorier som nämns i avsnitt 4 Registrering av material och produkter. Vid nyproduktion samt ombyggnation ska mängd och placering anges för alla produkter som registreras oavsett produktens bedömning i BVB. Entreprenören ansvarar för att ange mängd och placering.

3 Konsulter och entreprenörers ansvar

Varje konsult och entreprenör som har för avsikt att föreskriva eller bygga in material och produkter som omfattas av nedan BSAB-koder (AMA) ska ha ett **personligt** konto i BVB. Avgiften bekostas av respektive projektör och entreprenör. Användarkonto hos BVB ska hanteras så att sekretessen runt respektive projekt bibehålls.

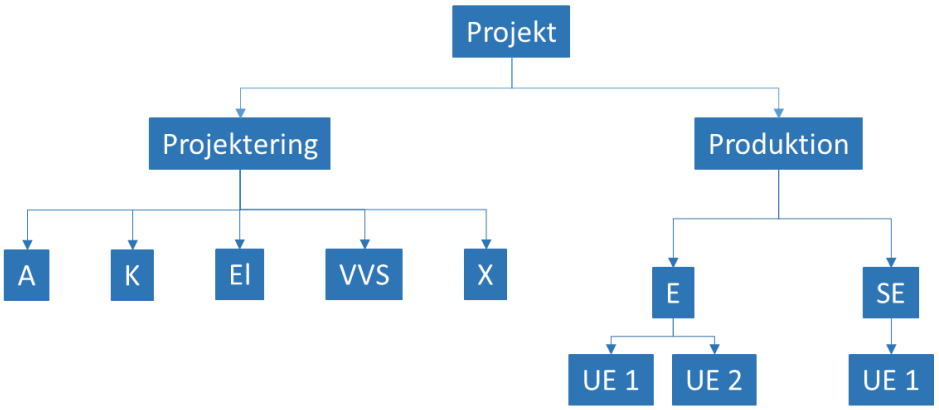
[1] 5 Kap 2§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

[2] Locums styrande dokument för fastigheteter. Detta dokument tillhör kategorin Övergripande anvisningar och innehåller generella och övergripande styrande förutsättningar med anvisningar och riktlinjer.

Informationssäkerhetsklass: K1

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

Locums interna miljöcontroller (MC) är projektägare för samtliga projekt och är därför den som startar och inaktiverar projekt i BVB när de avslutas. Projektörer och entreprenörer blir inbjudna till aktuell projektmapp av projektets miljöcontroller. Varje projektmapp innehåller följande mappstruktur:

3.1 Projektering

Produkter som föreskrivs i handling med specificerat fabrikat ska kontrolleras och registreras i loggboken i BVB, under respektive disciplins projekteringsmapp.

BVB ska användas både vid projektering av systemhandling (SH) och bygghandling (BH). Beroende på entreprenadform kan SH och BH utföras av olika projekteringsgrupper. Det kommer dock bara finnas en mapp för projektering i BVB vilken används både under systemhandlingsskede och bygghandlingsskede. Projektörer påbörjar arbetet i BVB under SH och loggboken kompletteras vid BH.

Om produkter byts ut mellan SH och BH behöver ersatta produkter ej raderas då listan ska ses som ett hjälpmedel för entreprenören, snarare än en komplett loggbok över projekterade varor.

Arbetet med att kontrollera och registrera produkter i loggboken ska genomföras löpande. Produkter får ej föreskrivas innan de är kontrollerade och registrerade i loggboken. I de fall en avvikelse krävs, ska denna godkännas innan produkten föreskrivs.

3.2 Produktion

Entreprenören ansvarar för att upprätta en komplett loggbok för projektet.

Entreprenören ska lägga in samtliga produkter i loggboken i BVB under mappen Produktion. Detta kan göras genom att kopiera över använda produkter från projekteringsmappen, vilka måste kompletteras med produkter som tillkommer under entreprenaden. Observera att endast de produkter som byggs in ska kopieras över till produktionsmappen. Avvikelser som hanterats under projektering ska ”Flyttas” i stället för att kopieras, på så sätt följer även ”godkännandet” med.

Mängd och placering anges endast för avvikelser under projektering, ungefärlig mängd och placering ska anges av E för samtliga produkter som byggs in.

Arbetet med att kontrollera och registrera produkter i loggboken ska genomföras löpande. Produkter får ej användas/köpas in, innan de är kontrollerade och registrerade i loggboken. I de fall en avvikelse krävs, ska denna godkännas innan produkten köps in.

Entreprenören meddelar projektets MC när loggboken anses vara färdig. Projektets MC gör en kontroll avseende att loggboken bedöms vara komplett och att alla produkter som ej uppnår Locums krav är avvikelsehanterade.

När båda parter är överens om att loggboken är komplett kontaktas Locums interna MC som döper om mappen Produktion till ”Slutgiltig loggbok för projekt xx” och inaktiverar projektet.

Projektering	Produktion	Överlämning
Systemhandling + Bygghandling. Produkter som föreskrivs i handling med specificerat fabrikat ska kontrolleras och registreras i BVB, mapp Projektering. Avvikelser ska hanteras löpande.	E ansvarar för att upprätta en komplett loggbok för projektet: • Kopiera över relevanta produkter från mapp Projektering • Komplettera med tillkommande produkter • Ange ungefärlig mängd och placering. Avvikelser ska hanteras löpande.	E meddelar projektets MC när loggboken anses vara färdig, denne kontrollerar loggboken, dels att den bedöms vara komplett dels att alla produkter som inte uppfyller Locums krav är hanterade. När båda parter är överens om att loggboken är komplett kontaktas Locums interna MC som döper om mappen Produktion till ”Slutgiltig loggbok för projekt xx” och inaktiverar projektet

4 Registrering av material och produkter

Följande produktkategorier (enligt BSAB 96) ska registreras i Locums byggprojekt. Observera att det alltid är den senaste versionen av produkten som ska registreras i Locums byggprojekt.

E – Platsgjutna konstruktioner

F – Murverk

G – Konstruktioner av monteringsfärdiga element

H – Konstruktioner av längdformvaror

I – Skikt av termoisolervaror

J – Skikt av byggpapp, tätskiktsmatta, asfalt, duk, plastfilm, plan plåt, överläggsplattor

K – Skikt av skivor

L – Puts, målning, skyddsbeläggningar, impregneringar med mera

M – Skikt av beläggnings- och beklädnadsvaror

N – Kompletteringar av sakvaror med mera

P – Apparater, ledningar med mera i rörsystem och rörledningsnät

Q – Apparater, kanaler, don med mera i luftbehandlingssystem

R – Isolering av installationer

S – Apparater, utrustning, kablar med mera i el- och telesystem (SBJ: Kabelgenomföringar, SBQ: Kanalisation av elinstallationsrör, SC: El- och telekablar mm, SNB: Fasta ljusarmaturer för allmänbelysning, SNC: Flyttbara ljusarmaturer för allmänbelysning)

Z – Konstruktioner av diverse mängd, form eller sakvaror.

Samtliga produkter som ingår i ovan BSAB-koder ska registreras i BVB. För produktkategorin S behöver endast produktgrupper inom parentes registreras.

Följande produktgrupper behöver inte registreras i BVB:

- Byggvaror utanför byggnadens klimatskärm.
- Produkter som tillhör verksamheten.
- Skruv, spik, mutter, plåtband, hålband, plaststrips, låshus eller motsvarande.
- Förvaltningsprodukter såsom märkspray, bränsle eller motsvarande.

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

4.1 Prioriteringsordning

Bedömning av material och produkter i BVB sker i kategorierna Rekommenderas (grön), Accepteras (gul) och Undviks (röd). Material och produkter bedöms på kemiskt innehåll samt ett antal livscykelkriterier vilket resulterar i att produkten får en totalbedömning. Det är alltid den totala bedömningen som gäller för val av material och produkter i Locums projekt.

Material och produkter ska prioriteras enligt följande

Rekommenderas

Accepteras

Undviks - Material och produkter som bedöms som Undviks får endast föreskrivas/användas efter skriftligt godkännande av projektets MC. Se rutin för avstegshantering nedan.

Ej bedömda - Om produkter saknar bedömning åligger det ansvarig projektör och entreprenör att kontakta leverantören för att få produkten bedömd.

Material och produkter som ej är bedömda får endast föreskrivas/användas efter skriftligt godkännande av projektets MC. I dessa fall ska det finnas ett produktblad och om möjligt en byggvarudeklaration/verifikat på bedömning utfört i annat produktvalssystem (exempelvis Sunda hus/Basta) samt ett säkerhetsdatablad om det är en kemisk produkt, bifogat i loggboken. Se rutin för avstegshantering nedan.

Klimatpåverkan – Locum arbetar för att minska sitt klimatutsläpp, det är således prioriterat att välja produkter där denna typ av information redovisas (med EPD), samt om möjligt välja produkter med så låg påverkan som möjligt.

Material med hög andel återvunnen råvara ska prioriteras.

4.2 Produkter som saknar bedömning

I de fall det inte finns bedömda alternativ i BVB ska leverantören ombedjas skicka in produkten för bedömning. Om det inte finns produkter som har fått bedömningen Rekommenderas eller Accepteras ska avsteg tas fram och godkännas av projektets MC innan produktprestanda föreskrivs eller byggs in enligt nedan beskriven avstegshantering.

4.3 Produkter som kräver ombedömning

Flera av de produkter som är registrerade i BVB har status Kräver ombedömning. Detta innebär att den bedömning som BVB tidigare gjort har gått ut och produktens underlag behöver förnyas.

Locum godkänner produkter som har status Kräver ombedömning om produkten tidigare har bedömts som Rekommenderas eller Accepteras. Projektörer och entreprenörer ska dock kontakta leverantören för att skicka in nya underlag för bedömning. Om produkten tidigare har bedömts som Undviks behöver avsteg göras enligt nedan rutin.

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

4.4 Produkter som får sänkt betyg

Ibland kan en produkt som varit godkänd vid projektering fått betyget Undviks när projektet gått in i produktionsskede på grund av att BVBs kriterier uppdaterats och skärps, vilket gör att produkten inte längre klarar kraven för godkänt. I dessa fall åligger det entreprenören att ta fram en avvikelse om produkten fortfarande avses att byggas in. Om produkten var Accepteras eller Rekommenderas vid föreskrivande är det inte projektörens ansvar att ta fram ett avsteg om betyget sänks när den ska byggas in.

4.5 Avsteg och undantag

4.5.1 Specifika ämnesgrupper

- Halogenfria elmaterial, exempelvis kablar, kanaler och apparater, ska användas.
- Det finns ett generellt ställningstagande inom region Stockholm att fasa ut PVC och med bakgrund av detta ska PVC-fria material i Locums förvaltade vårdfastigheter prioriteras.

  PVC-frågan aktualiseras ofta vid val av golvmaterial i byggprojekten. Grundprincipen är att välja ett alternativ där den sammanvägda funktionen för respektive rum uppfylls. Det ska vara förutsägbart att den matta som väljs kommer kunna läggas med ett fullgott resultat givet projektets förutsättningar, samt att mattan kommer att fungera för verksamheten över tid. Om golvmatta med PVC-innehåll anses vara lämpligaste produkt i aktuellt projekt ska produkten godkännas av projektets styrgrupp. Det är upp till projektet och dess styrgrupp att utvärdera vilken matta som är lämplig utifrån projektets och vårdfastighetens förutsättningar. Mer information finns i projekteringsanvisning för golvmattor.
- Produkter där nanopartiklar avsiktligt har tillsats för att uppnå en viss funktion ska hanteras enligt försiktighetsprincipen och dokumenteras.
- Material och produkter som innehåller antibakteriella ämnen ska undvikas i vårdlokaler.

Observera att dessa ämnesgrupper kan vara godkända i BVB, men får inte användas i Locums byggprojekt utan en godkänd avvikelserapport.

4.5.2 Avvikelserapport

För produkter och material som ej är bedömda i BVB eller har fått bedömningen Undviks ska en avvikelserapport upprättas. Avvikelsen skrivs in direkt i BVB för den produkt som avses (observera att ej bedömda produkter behöver läggas in i projektmappen med tillhörande produktblad). Processen för avvikelserapport är följande:

1. Projektör/entreprenör lägger till produkten i projektmappen.
2. Mängd och placering anges både under projektering och produktion.
3. Projektör/entreprenör skriver in en avvikelserapport i BVB som innehåller information om vilka åtgärder som vidtagits för att hitta godkända alternativ, samt varför den specifika produkten måste användas.

Processägare Projektdirektör	Processledare/Uppdateringsansvarig Miljöcontroller bygg	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2008-02-26	Senast ändrat 2026-10-01	Godkänt 2026-10-01

4. Projektör/entreprenör skriver in en avvikelserapport i BVB som innehåller information om vilka åtgärder som vidtagits för att hitta godkända alternativ, samt varför den specifika produkten måste användas.
5. Projektets MC godkänner avvikelserapporten om den anses vara rimlig och komplett. Om komplettering behöver göras kontaktas projektör/entreprenör.
6. Produkten kan föreskrivas eller byggas in när avvikelserapporten godkänts.

5 Miljöbyggnad

Locum certifierar de största byggprojekten enligt Miljöbyggnad. Nedan text gäller endast projekt som preliminärcertifierats och ej verifierats.

För byggprojekt som omfattas av Miljöbyggnad 3.0 eller senare versioner är målsättningen att minst följande betyg uppnås:

- Indikator 13 Loggbok med byggvaror (indikator 14 i Miljöbyggnad 2.2): Guld
- Indikator 14 Utfasning av farliga ämnen (indikator 15 i Miljöbyggnad 2.2): Silver
- Indikator 15 Stommen och grundens klimatpåverkan (endast relevant för nybyggnationer): Silver

Observera att vissa produkter som är bedömda som Rekommenderas eller Accepteras inte alltid uppnår Guld enligt Miljöbyggnad för indikator 13 och 14. Detta kan bero på att det har tillkommit krav om att innehåll ska deklareras i enlighet med avsnitt 3 i en eBVD2015 eller att produkten saknar en publik innehållsförteckning.

I BVB redogörs vilket betyg som uppnås per produkt enligt Miljöbyggnad och detta måste således kontrolleras innan en produkt registreras eller används.

Saknas publik innehållsförteckning, och produkten ändå behöver användas, ska tillverkaren först kontaktas för att efterfråga uppgifter om innehåll. Om tillverkaren ej vill lämna ut uppgifter om innehåll på grund av sekretess ska dokumentation som styrker detta bifogas produkten i BVB.

Om ombyggnationer ska genomföras i certifierade Miljöbyggnadsprojekt måste detta noggrant beaktas då Miljöbyggnads krav ska uppnås även efter ombyggnationen.

Informationssäkerhetsklass: K1

Processägare	Processledare/Uppdateringsansvarig	Kvalitetssamordnare	Skapat	Senast ändrat	Godkänt
Projektdirektör	Miljöcontroller bygg	Kvalitetschef	2008-02-26	2026-10-01	2026-10-01

6 Rutin för projekt som utförs inom Byggserviceavtalet

Locum har ramavtal med ett flertal entreprenörer för mindre byggprojekt. Krav enligt ovan gäller, dock har varje ramavtalad entreprenör en årsbaserad företagsspecifik projektplats i BVB. Vid varje årsskifte flyttar Locums miljöcontroller över avslutade projekt till det fastighetsobjekt produkterna är inbyggda i.

Processen för registrering av material och produkter för byggprojekt som upphandlas genom strikt rangordning på Locums ramavtal är:

1. Entreprenörer blir inbjudna till företagsspecifik mapp.
2. Entreprenörer skapar undermappar för varje sjukhus och byggnad där projekt genomförs.
3. Entreprenörer ansvarar för att registrera samtliga produkter som omfattas av detta styrdokument och avses att byggas in i fastigheten. Entreprenören ska ange mängd och placering.

